

Marian Nazat

CARTEA IERUNCILOR

CUPRINS

Deslușire	6
Începuturile mele.....	9
Patria mea.....	13
Aer proaspăt la Cotroceni	15
După 25 de ani	17
Despre ură și răzbunare.....	20
Adevăruri incomode	23
Pas cu pas.....	26
Deferență și respect!.....	29
Îngândurări	32
Dezgust	35
Rusia, dintotdeauna.....	38
Pomelnic cu mama.....	41
Scrisoarea lui Simion Gârlea.....	43
Pe înțelesul meu	46
O poveste cu deportați.....	50
Nenorocita țară... ..	52
Punct și de la alt capăt!	55
Lumina Învierii	57

Aleanuri pascale	59
Cultura apocalipsei	61
Păcătoasa etnogeneză.....	64
România postată.....	67
Boabe de pelin.....	70
Înșir-te felurite	73
Comoara rătezenilor	77
In dubio pro reo?	79
Previziuni.....	82
Am fost și eu la Berlin!	85
Cu toporu'!	89
Politice și nu prea	93
Moartea antrenorului.....	96
Infernul din exil	99
<i>Atelierul de tâmplărie</i>	101
Rusia Marchizului de Custine.....	105
Grecia și noi	109
Pildele trecutului	112
Sictir tractirului mondial!	116
De la una la alta... ..	120
La marginea apelor.....	124
<i>Lumea de ieri, azi!</i>	128
Ipocrizia Occidentului	132
Elegii de vară	135
De sub scut.....	138
Din Oltenia.....	141

23 august 1944	144
Bancuri și pilde	146
Ruga și crucea	149
<i>Iarna europeană</i> ce va să vină	152
Printre amintiri cu Nicolae Velea	155
Cote obligatorii de refugiați... ..	159
Augustin Buzura la 77 de ani	162
Căderea miturilor	166
Adunate dintr-o carte veche.....	169
Smintelile lumii de azi.....	173
Paula Iacob in memoriam	176
Parisul toamna	179
Plouă apocaliptic	183
Gânduri alandala	186
Țara cu hamuri.....	190
Recunosc, sunt anticapitalist!	194
De ce?	198
Blestemaților!	203
Noapte bună, România mea!.....	205
Întoarcerea la Virgil Gheorghiu.....	209
Repetabila istorie	212
Triumful cui?.....	215
<i>Nocturnele</i> lui Chopin, într-o dimineață... ..	217
România eternă.....	221
Dumitru Vasile-Delceanu.....	224
<i>Orgolii</i> , după 40 de ani.....	227

Povești vânătoarești	235
„Alo! Tovarăși!“	238
În loc de colinde	241
Colind pierdut.....	245
Rătăcit între lumi	248
Cazul Bodnariu.....	251
Poveste de iarnă	255
Detestabila Treime.....	258
S-a întors mama!.....	261
Balamale și slugi	263
George Sand, vindecătoarea mea de ratare	266
Planul lui Richard Kalergi	270
Nikos Kazantzakis la 133 de ani	274
Sufletul de altădată al Europei	278
Ce e destinul?	281
Arcul de Triumf	284
Liniște, s-a stins Iolanda Balaș!.....	287
Sunt <i>profund îngrijorat</i>	289
Din sala de <i>eviscerație</i>	292
„Spectacole atomice“	296
Al Treilea Război Mondial	300
Dinspre mine	304
Istoria, de prisos!	308
Sport și caterincă	311
Adevărurile lui Donald Trump.....	315
Țara bolnavă de ea însăși	321

Care sport?	325
„De-ar fi lumea de hârtie...”	328
Paștile la Islaz	331
România și modelele ei	334
„Modelul maghiar”	337
America dintotdeauna	343
Mai apără cineva România?	347
Imposibila democrație... ..	350
<i>Championnat d'Europe de football 2016,</i> la deschidere.....	353
După alegeri, o părere.....	358
Viorel Mihai Ciobanu în memoriam	361
Ce urmează după Albania?	364
Venezuela și România	367
Orfan de țară	370
Post-Brexit	372
„Când, ca un milostiv, vei ședeă Judecător...”	374
Portugalia, aleasa destinului!	379
Franța 2016.....	385
Drumul spre Dumnezeu.....	388
Recep Erdoğan, un condamnat la moarte.....	391
Pe deal, la Samovit.....	393
Călător prin Bulgaria	395
Dunăre de dor... ..	397
„Ispita libertății”	399
Virgil Gheorghiu despre americani.....	407

Istoria unei foste țări	412
La 71 de ani după <i>Little Boy</i> și <i>Fat Man</i>	414
Pokemon Go, hop, hop!.....	416
La „poarta înțelepciunii“	417
Daimonicul capitalism.....	420
Doar fudulie și șmecherie.....	422
Ventuza, între vis și realitate	426
Șarlatanie <i>made in England</i>	428
Marin Moraru la trecerea <i>pragului</i>	430
Un om se pregătește să moară... ..	432
<i>Jurnal din închisoare</i>	434
Justiția <i>exceptională</i>	441
<i>Anul zero, 1945</i>	449
Fâșia	458
Ioan Gyuri Pascu	460
Popor depresiv condus de psihopați	462
Justiția în vremea turbării.....	464
Liberul arbitru.....	469
Circ electoral <i>made in USA</i>	471
De la Robert Allen Zimmerman la Adrian Minune	474
<i>Câinii</i> și Băsescu	478
Democrația maimuțelor	480
Demagogie și fățarnicie	481
Istoria, o „curvă simplă“	487
Popor de <i>ierunci</i>	492
Iarăși despre „invenția noastră șovăielnică“	494

Nașul lui Tase	498
Duhorile capitalismului.....	501
Sigur mai e un <i>drum!</i>	506
Pilde de ținut minte!.....	509
„Amurgul filozofilor“	513
Clopotul	518
Înfășurarea în sine a inimii.....	521
Tămâie și fum.....	525

Deslușire

Cartea ieruncilor este o poveste despre niște *păsări* trăitoare pe aceste meleaguri. Primul care a scris despre ele a fost Dimitrie Cantemir, în a sa *Descrierea Moldovei*. Marelui cărturar i-a sărit în ochi felul de-a dreptul prostesc al ieruncii de a înfrunta pericolul, lipsa totală a instinctului ei de conservare. Astfel, zicea gânditorul: „Dacă un vânător găsește o sută într-un singur copac, poate să le împuște pe toate rând pe rând, iar celelalte se uită cum se prăbușesc una după alta“.

Ei bine, asemenea acestor făpturi cam sărmane și surde din fire, românii nu aud și nu văd când semenii lor sunt ochiți de *lunetiștii* cotropitori, aflați în interiorul *codrilor* moldovalahi ori dincolo de hotar. S-a tras dintotdeauna asupra noastră, cu gloanțe felurite, de la cele muscălești până la cele americănești (cu fitil bruxellez), dar n-am învățat o iotă din greaua povară a istoriei. Privim saltul în gol al aproapelui cu o indiferență de infirmi, paralizați parcă. Uneori, aplaudăm tembel prăbușirea celuiilalt și scuipăm pe pământul înroșit de sângele proaspătului vânat. Apoi ne frecăm mâinile cu satisfacție, un loc a rămas vacant, deja destui se înghesuie să-l ocupe... Naivii! Nu-și dau seama că au intrat deja în cătarea *ucigașului în serie...*

Viețuim și murim aidoma ieruncilor, de la care am împrumutat *surzenia* și nepăsarea, un egoism laș și contagios. Simbioza este perfectă și tuberculoasă. O nedumerire nu încetează să mă ocolească – cine de la cine a luat sinucigașa fire, românul de la ierunci ori viceversa?

În cartea abia isprăvită, personajele sunt tocmai *ieruncile*, unele înfoindu-se cândva în pomi, părelnic de neatins, altele, simple cifre în recensământul populației de *ciripitoare*... România, din care, în fiecare zi, pleacă în alte zări 400 de inși, seamănă din ce în ce mai mult cu o *volieră* tragicomică. De aceea, adesea, tot mai adesea, vorba poetului Ioan Peia, am senzația că:

*într-un fel de răspântie cosmică a indiferenței
mă aflu
cu toate cuvintele lipsă*

*e foarte ciudat, vă spun: nu mai aud
nici măcar bubuitul sumbru al spaimei...*

... Și nici măcar zgomotul înfundat al trupurilor prăbușite lângă mine... Se trage întruna... Ne vom trezi oare vreodată?

Începuturile mele

Anotimpurile mele, toate, au început la Islaz. Au început doar, pentru că de sfârșit s-au sfârșit mereu în altă parte. Ca și acum, când iarna se arată în Gerai, de dincolo de Calnovăț, insulița aceea sălbatică și misterioasă în care se adăpostesc, pe rând, primăvara, vara, toamna, iarna... Visurile. Mă uit într-acolo și deslușesc siluetele armăsarilor slobozi de lumină... Și cuiburile de întuneric... Cum de s-a petrecut o jumătate de secol?

*

Mama lui tata-mare a murit în 1979, la 5 noiembrie, împlinise 92 de ani. Se născuse în 1887, la un an după ce Constantin Dobrogeanu-Gherea se întrebase „Ce vor socialiștii români?” O chema Ioana. Noi toți îi ziceam *muma*. Ea este prima femeie din neamul meu pe care am pomenit-o. Femeia-mată. Și cu ea îmi încep biografia știută. Mai departe n-am putut să ajung, să-mi cunosc strămoșii direcți. Deunăzi, am primit două fotografii cu bătrâna. Nu o mai țineam minte, fiindcă, deși aveam 18 ani când s-a prăpădit, n-am mai trecut să o văd. Femeia din poze este înaltă și dreaptă, ciolănoasă, cu niște palme urieșești, de om muncit. Poartă o fustă neagră, lungă și ponosită, și o cămașă albă, cu mânecile sumese, iar

pe cap o basma închisă la culoare, de doliu. (*Bătu*, Mărin Oancea, se petrecuse demult, prin 1964, răpus de o boală la burtă, așa vorbea lumea.) E încălțată cu gumari. Ce tălpi mari are *muma*! Chipul? Brăzdat de șanțuri, masiv și expresiv. Ochii îi sunt triști și resemnați. Bucuria le era interzisă țăranilor, transformați în brațe de muncă, atât! A crescut șase copii: Florache, Dumitru, Virgil, Pamfil (numele său este scrijelit pe monumentul din Islaz dedicat eroilor căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial), Ion, Vică și Gica (singura fată), toți morți azi.

Din femeia aceasta, părelnic scoborâtă din Muzeul Țăranului Român, mă trag eu. Aproape că-mi este străină, deși, fără ea, n-aș mai fi apucat să vin pe lume și să scriu acum...

*

Eram țănc. Se ivea vremea somnului. Așa, pe la prânz, când și găinile picoteau în obor. Se lăsa zăduful. Ma-marea mă lua în brațe și mă puneă pe picioarele ei, să mă adoarmă. Îmi așeza o bucată de căpătâi sub cap și începea să mă legene ușor. Uța, uța!... Și îngâna niște vorbe nedeslușite. Uneori învârtea un fus între degete și torcea. Sfârr, sfârr!... Ori cosea ceva, ori cârpea o țoală, da' ce nu făcea bunica... Mirosea a câmpie înflorită dusa mea dragă, și a pâine coaptă în țeșt, și a trudă, și a dor, dar mai ales a bunătate. Mi se îngreunau genele, tavanul alb de deasupra prindea a se colora, până se întuneca și devenea aproape negru. Visam.

*Legăn pui, legăn pui,
Nu uita lumii să spui
Că muma te-a înfășat*

Și tot ea te-a legănat,
Pe picioare te-a ținut
Până ce ai mai crescut,
Legăn pui, legăn pui!

*

La opt ani, în trimestrul al doilea al clasei întâi, m-am mutat la Cernavodă. Veneam de la Islaz, prima localitate din Oltenia, cum treci râul dinspre Turnu Măgurele. La bunici deprinsesem perfectul simplu al graiului și fel de fel de expresii ale locului. Am plecat cu ele cu tot în Dobrogea și asta a stârnit amuzamentul celorlalți. Eram privit ca o arătare ciudată, aterizată parcă de pe altă planetă. Când rugam insistent pe cineva, spuneam „ai, mă, de, plimbă-mă și pe mine cu șalupa!“, de pildă. Și așa mă tachinau colegii de birou ai mamei..., „ai, mă, de!“ Ei râdeau, iar eu nu înțelegeam deloc motivul.

*

În prima vară la Cernavodă, am ieșit desculț prin oraș. Îmi lăsasem postalii acasă, ce să mai fac cu ei, doar se încălzise pământul? Ce, la Islaz nu umblam fără încălțări din primăvară și până în toamnă, la căderea brumei? Așa am ajuns la mama, la birou, cu tălpile goale. Când m-a văzut, Dumnezeu s-o odihnească!, s-a rușinat de *excentricitatea* mea, o împungeau colegele ei cu privirea. Străinele acelea mă cercetau ca pe o dihanie nedomesticită pe de-a-ntregul, deși nu aveam nimic de sălbăticiune în mine... Mint, ceva aveam totuși – obiceiurile cărate din satul bunicilor...

*

Sub geamul de la birou am un dud. Are roade albe, bogate, dar nimeni nu râvnește la ele. Vreo două, trei vrăbiuțe și atât. Oamenii trec mai departe, fără să le bage în seamă. Demult, în copilărie, copacul acesta sprijinea întregul meu univers. Arborele tutelar al Islazului. Vara, ne retrăgeam la umbra lui, răcoroasă și blândă, nu ca a nukului, înșelătoare și plină de primejdii. Când ne îboldea foamea, ne umpleam burta cu fructele-i dulci și zemoase. Le mestecam cu dumicați de pâine caldă, înmiresmată cu florile câmpului, abia scoasă din țest. Frunzele, lucioase și zimțate, le dădeam la viermii de mătase. Căci, pe vremea aia, țăranii aveau cotă și la gândacii ăștia... Iarna, pe ger, beam țuică de duche, dreasă cu zahăr și ciușcă iute, coaptă pe plita sobei... Mirosea dumnezeiește în casele islăzenilor, a eternitate, Doamne, ce vremuri!

Cocoțat în vârful duzilor m-am aflat cel mai aproape de cer și de Dumnezeuul păsărilor. Și de Soare. Doar întindeam mâna și rupeam felii din el și le îndesam în sân, să-mi țină de cald în anotimpul vifornicelor însingurări. Le simt dogoarea și acum, poate de la febra neregăsirii de sine, poate de la febra dorului... Mi-aș face un culcuș în frunzarul unui dud și de acolo, de sus, aș privi cu infinită compasiune lumea și aș ierta-o de păcate. Pe ea și pe mine deopotrivă, dar cine a pomenit un om întreg la minte hârjonindu-se printre crengile pomilor?

1 ianuarie 2015

Patria mea

Ascult parcă vrăjit un cântec din Maramureș. E atâta jale, atâta tristețe și resemnare în versurile purtate peste timpuri de moroșeni...

*Nime-n lume nu se-nșală,
Ca fecioru' când să-nsoară,
Leagă patru boi la car,
Mere-n lume dup-amar,
Leagă patru boi la rudă,
Mere-n lume după trudă,
Când îi dup-un an ori doi,
Leagă la car șasă boi,
Să ducă truda-napoi,
Leagă șasă și-ncă șasă,
Să ducă truda de-acasă,
Duce-o-ar, da' nu să poate,
Că-i a lui până la moarte...*

Un popor care a creat asemenea nestemate nu poate să piară! Și nici țara care îl cuprinde între frontierele ei! Patria mea este și bocetul ăsta despre *năcaz* și truda zadarnică, legată la carul cu boi.

Ascult tulburat strigătul popular din vatra lui Bogdan Vodă și, deodată, îmi vine în minte declarația de iubire

pentru România lăsată posterității de scriitorul fugar Virgil Gheorghiu: „Fără-ndoială că pe planetă sunt țări mai frumoase decât a mea, așa cum sunt nenumărate femei care sunt cu mult mai frumoase decât mama mea. Dar ele nu sunt mama mea. Îmi sunt străine. N-am decât o singură mamă și o singură patrie. Amândouă sunt pentru mine cele mai frumoase din lume și nu recunosc alte frumuseți, oricât de semețe ar fi.“ Rar am citit o mărturisire de fidelitate patriotică mai emoționantă. Până mai ieri și eu am avut o mamă... Patrie încă nu știu dacă mai am...

3 ianuarie 2015

Aer proaspăt la Cotroceni

An Nou, președinte nou. În contrast cu cel vechi. Un german în locul unui cuman, parcă, după zicerea unora deunăzi. Taciturn și timid, greoi. Ălălalt dinaintea lui era guraliv și șoltic, vioi. Ne-a obosit peste măsură, ne-a învrăjbit și ne-a uscat sufletele. A transformat țara într-o sală de judecată și nu cred să existe pe lume popor care să cunoască mai bine procedurile judiciar-penale ca românii. Copiilor neastâmpărați, căroră le-a sărit somnul, li se spune să închidă ochii că altfel vin mascații. În zece ani, a scos din noi tot ce era mai urât, tone de mizerie și fiere, stricăciunea unui neam niciodată maturizat. Măcar de s-ar fi oprit la atât, dar nu, a mai și speculat, ca nimeni altcineva, aplecarea valahului spre flecăreală și trădare, lichelismul lui dintotdeauna. Așa am ajuns ca turnătoria penală și politică să fie valoarea fundamentală a societății multilateral globalizate. Plecatul locatar al Cotrocenilor ne-a lăsat sângerând, un pacient deschis pentru operație. Într-un spital în care nu există anestezic și tifon, leucoplast și aspirină. Iar fără peșcheșul strecurat în buzunarul portarului nici n-apuci să intri la camera de gardă, într-atât suntem de bolnavi. Medicii au fost înlocuiți cu magistrați, iar citostaticile, cu cătușe, cancerul nu mai putea fi stăvilit altcumva. Construim închisori, nu

școli, *mall*-uri, nu grădinițe, cluburi de noapte, nu fabrici... O colonie penitenciară, plină de cămătari internaționali pe post de gardieni, astfel arată mahalaua România la capătul deceniului siluit de Traian Băsescu.

Șantierul e vast și chiar aveam nevoie de-un neamț să ne deretice încăperile insalubre. Trebuie să ne suflecăm mânecile și să trecem la treabă, nu mai e timp de pierdut, suntem codașii Europei! Klaus Iohannis nu-i nici simpatic și nici gureș ca predecesorul său, șmecherul cartierului, dar vedește un bun simț care dă încredere. Are un zâmbet care ne poate vindeca rănilile, așa stângaci și rigid, inabordabil. Și mai știu că nu-l vom auzi vreodată înjurând ca un birjar, cu vorbe împleticite, abia ieșit din cârciumă. Decența în purtare și cumpătarea în limbaj ale sibianului sunt semnele unei regenerări la care nădăjduim atâta. Altminteri, nu mi-l închipui citind dosare penale și băgându-și nasul în cearceafurile Justiției, ca o țafă cu arțag. După un ins indecent, unul decent pare un dar nesperat și, de aceea, privesc cu oareșce speranță la anul în care am pășit deja. Deși nu sunt în stare să uit că în campania electorală nu s-a sinchisit de prezența ofițerilor acoperiți în justiție și presă. Dumnezeu să ne ajute!

5 ianuarie 2015